

## UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego jest wydawane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 26a ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w drodze rozporządzenia, treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego, sposób realizacji doradztwa zawodowego, a także zadania doradcy zawodowego, uwzględniając rolę doradztwa zawodowego w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

Potrzeba nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325) wynika z konieczności uwzględnienia w procesie doradczym nowych rozwiązań i narzędzi wprowadzonych do systemu oświaty i mających istotny wpływ na realizację doradztwa zawodowego w szkole, do których należą: prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych, branżowe centra umiejętności oraz narzędzia informatyczne, takie jak Zintegrowana Platforma Edukacyjna i Infozawodowe.

Mając na uwadze zmieniające się trendy na rynku pracy, jak również 6-letni okres od ustalenia treści programowych dla doradztwa zawodowego, konieczna była także aktualizacja treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego w różnych typach szkół określonych w załącznikach do rozporządzenia oraz dostosowanie tych treści do potrzeb współczesnego rynku pracy, a także z uwzględnieniem zmian wynikających z cyfrowej transformacji. Projektowane zmiany treści programowych stanowią także realizację postulatów strony społecznej zgłaszanych do Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz oczekiwań nauczycieli, doradców zawodowych, uczniów i ich rodziców wyrażonych w raportach z badań przeprowadzonych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Projektowane rozporządzenie wprowadza zmiany, które pozwolą na wdrożenie następujących rozwiązań.

### **Uwzględnienie nowej instytucjonalnej infrastruktury doradztwa zawodowego**

W związku z wprowadzeniem do systemu oświaty ustawą z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 2005, z późn. zm.), branżowych centrów umiejętności, których zadaniem jest m.in. wspieranie działań szkół w zakresie doradztwa zawodowego, w projektowanym rozporządzeniu uwzględniona została szczególna rola tych placówek w realizacji doradztwa zawodowego. Do kluczowych obszarów funkcjonowania branżowych centrów umiejętności należy prowadzenie działalności edukacyjno-szkoleniowej, integrująco-wspierającej, innowacyjno-rozwojowej oraz doradczo-promocyjnej. Działalność doradczo-promocyjna branżowych centrów umiejętności koncentruje się na wspieraniu doradztwa zawodowego adresowanego m.in. do uczniów i słuchaczy, w celu lepszego ukierunkowania na potrzeby rynku pracy, korzystania z różnych form uczenia się, promocji korzyści z uczenia się przez całe życie, a także zwiększenia udziału osób dorosłych w edukacji.

W § 3 pkt 7 zmienianego rozporządzenia wymieniającym katalog instytucji i placówek, w których są organizowane wizyty zawodoznawcze mające na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach dodaje się przepis, zgodnie z którym wizyty organizowane w podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów oraz w jednostkach edukacyjnych prowadzących kształcenie zawodowe, powinny być realizowane w szczególności u pracodawców oraz w branżowych centrach umiejętności. Centra pełnią rolę wsparcia merytorycznego i praktycznego, umożliwiając uczniom korzystanie z profesjonalnych zasobów, warsztatów i szkoleń, a nauczycielom – podnoszenie kwalifikacji w zakresie doradztwa.

### **Wykorzystanie narzędzi analitycznych dotyczących rynku pracy**

Projektowane rozporządzenie przewiduje uwzględnienie w procesie doradczym prognoz zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego ogłaszanych corocznie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz prognoz prowadzonych na zlecenie ministra do spraw pracy, a także wyników monitoringu karier absolwentów szkół ponadpodstawowych wdrażanego od 2021 r.

Prognoza ogłaszana jest w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 1 lutego danego roku. Prognoza stanowi syntetyczne ujęcie różnych źródeł opisujących tendencje na rynku pracy w kontekście strategii rozwoju państwa i regionów. Celem prognozy jest dostarczenie przesłanek do kształtowania oferty szkolnictwa branżowego adekwatnie do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy. Prognoza stanowi także ważne źródło informacji w kontekście doradztwa zawodowego, wskazując zawody, dla których – ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa – jest prognozowane szczególne zapotrzebowanie na pracowników na krajowym rynku pracy, jak również dla których jest prognozowane szczególnie istotne, istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników w poszczególnych województwach. Może to stanowić ważną przesłankę dla uczniów w wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej i przyszłego zawodu.

Prognozy prowadzone na zlecenie ministra właściwego do spraw pracy opisują tendencje na rynku pracy w kontekście strategii rozwoju państwa i regionów. Przykładem takiego badania jest „Barometr zawodów” publikowany na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw pracy, będący krótkookresową (jednoroczną) prognozą zapotrzebowania na pracowników w wybranych zawodach, realizowaną na poziomie powiatowym. Znajdujące się w tam informacje o aktualnych trendach na rynku pracy, zawodach deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych na wybranym obszarze, czy też sytuacji w zawodach w danej branży, również mogą pomóc uczniom w wyborze przyszłej ścieżki kariery.

Celem prowadzenia monitoringu karier absolwentów jest zapewnienie informacji na temat przebiegu karier absolwentów na potrzeby prowadzenia polityki oświatowej państwa na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym dostosowywania kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy oraz przygotowywania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. Monitoring stanowi narzędzie komplementarne wobec prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym

i wojewódzkim rynku pracy. Wiedza na temat przebiegu karier absolwentów, podobnie jak informacje na temat spodziewanego zapotrzebowania na zawody, stanowią istotne wsparcie dla szkół i ich organów prowadzących w dostosowywaniu kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy oraz w przygotowywaniu uczniów do podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych dotyczących wyboru zawodu i kierunku kształcenia. Wyniki monitoringu karier absolwentów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych opracowywane są przez Instytut Badań Edukacyjnych i przekazywane w formie raportu krajowego, raportów wojewódzkich i branżowych oraz raportów dla szkół. Raporty zawierają informacje na temat sytuacji edukacyjnej i zawodowej absolwentów, prezentowane w przekrojach ze względu na typ szkoły, płeć oraz zawód. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania udostępnia wyniki monitoringu karier absolwentów w formie raportu krajowego w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

W związku z powyższym, w § 4 w ust. 2 w pkt 1 w lit a tiret pierwsze zmienianego rozporządzenia wskazuje się na konieczność uwzględniania przy opracowywaniu na każdy rok szkolny programu realizacji doradztwa zawodowego, aktualnej prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego oraz prognoz prowadzonych na zlecenie ministra właściwego do spraw pracy, jak również wyników monitoringu karier absolwentów. Ponadto, w § 5 zmienianego rozporządzenia, wymieniającym zadania doradcy zawodowego, dodaje się pkt 1a zobowiązujący go do systematycznego analizowania aktualnej prognozy zapotrzebowania na pracowników szkolnictwa branżowego i prognoz prowadzonych na zlecenie ministra właściwego do spraw pracy, a także wyników monitoringu karier absolwentów oraz wykorzystywania tych danych w działaniach doradczych prowadzonych z uczniami i rodzicami. Dzięki tym narzędziom uczniowie otrzymają informacje o faktycznych możliwościach zatrudnienia i rozwoju kariery w określonych zawodach, co zwiększy trafność podejmowanych przez nich decyzji.

### **Zwiększenie udziału rodziców w procesie doradczym**

Projektowane rozporządzenie przewiduje zwiększenie zaangażowania rodziców w działania doradcze prowadzone przez szkołę. W § 4 w ust. 2 w pkt 1 w lit c zmienianego rozporządzenia poszerza się katalog metod i form realizacji działań doradczych z uwzględnieniem aktywnego udziału rodziców w tych działaniach poprzez dodanie możliwości organizacji warsztatów z rodzicami, lub wydarzeń wspierających planowanie ścieżki kariery przez uczniów. Aktywna współpraca rodziców ze szkołą w zakresie wspierania wyborów edukacyjno-zawodowych dzieci pozwoli na lepsze zrozumienie predyspozycji i potrzeb ucznia oraz na świadome planowanie jego przyszłości. Rodzice stanowią istotne ogniwo w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych, dlatego ich zaangażowanie zostaje podniesione do rangi systemowego elementu doradztwa zawodowego.

### **Zacieśnienie współpracy szkoły z otoczeniem społeczno-gospodarczym**

Projektowane rozporządzenie przewiduje obowiązek angażowania pracodawców przy opracowywaniu programu realizacji doradztwa zawodowego na dany rok szkolny. W § 4 zmienianego rozporządzenia dodaje się ust. 3a zobowiązujący szkoły do opracowywania programu doradztwa zawodowego we współpracy z lokalnymi lub regionalnymi

pracodawcami, izbami gospodarczymi lub przedstawicielami branż. Dzięki temu treści i formy działań doradczych będą lepiej dostosowane do realnych potrzeb rynku pracy, a uczniowie uzyskają bezpośredni kontakt z przedstawicielami różnych branż i zawodów. Rozwiązanie to przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności i praktycznego wymiaru działań doradczych.

### **Wykorzystanie zasobów cyfrowych i nowoczesnych technologii**

Projektowane rozporządzenie przewiduje wykorzystywanie w procesie doradztwa zawodowego informatycznych narzędzi i zasobów elektronicznych oraz cyfrowych narzędzi komunikacji zamieszczonych na ogólnodostępnych platformach edukacyjnych i stronach internetowych, w tym na administrowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej oraz stronie internetowej Infozawodowe ([www.infozawodowe.men.gov.pl](http://www.infozawodowe.men.gov.pl)). W § 5 w ust. 1 zmienianego rozporządzenia dodaje się pkt 7 zobowiązujący doradców zawodowych do wykorzystywania cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego, w tym cyfrowych zasobów zamieszczonych na ogólnodostępnych platformach edukacyjnych i stronach internetowych, ogólnopolskich baz zawodów i platform komunikacji z uczniami oraz ich rodzicami. Ponadto, dodaje się § 8a zobowiązujący szkoły do zapewnienia uczniom i ich rodzicom dostępu do cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego, w tym ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych, ogólnopolskich baz zawodów, testów predyspozycji, prognoz rynku pracy oraz platform komunikacji z doradcą zawodowym. Zapewnienie dostępu do ww. wymienionych narzędzi informatycznych i zasobów cyfrowych dotyczy udostępnienia tych narzędzi w szkole lub placówce, lub zamieszczenie na stronach internetowych lub w Biuletynie Informacji Publicznej szkoły lub placówki informacji i linków do tych narzędzi i zasobów. Dzięki temu nauczyciele, uczniowie i ich rodzice uzyskają możliwość korzystania z nowoczesnych narzędzi wspierających planowanie kariery oraz rozwijania kompetencji niezbędnych w gospodarce cyfrowej.

### **Aktualizacja treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego**

Projektowane rozporządzenie przewiduje uzupełnienie treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla określonych etapów edukacyjnych i typów szkół, tj.: dla klas VII i VIII szkół podstawowych (załącznik nr 3 do rozporządzenia) oraz dla szkół ponadpodstawowych: branżowych szkół I stopnia (załącznik nr 4 do rozporządzenia), liceów ogólnokształcących (załącznik nr 5 do rozporządzenia), techników (załącznik nr 6 do rozporządzenia), oraz branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych i szkół dla dorosłych (załącznik nr 7 do rozporządzenia).

Treści programowe w tych załącznikach zostają uzupełnione o tzw. kompetencje przyszłości, obejmujące umiejętności cyfrowe, tj. korzystanie z nowoczesnych technologii i narzędzi informatycznych w celu pozyskania informacji z zakresu doradztwa zawodowego i planowania ścieżki kariery, a także rozpoznawanie wpływu nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia. Zmiana ta odpowiada na rosnące znaczenie kompetencji cyfrowych w kontekście zatrudnienia.

Ponadto, w załączniku nr 3 treści programowe zostają poszerzone o umiejętność porównywania własnych zasobów i preferencji z wymaganiami rynku pracy, oczekiwaniami pracodawców, z uwzględnieniem możliwości pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia i przedsiębiorczości, analizowania znaczenia i możliwości doświadczania pracy, w tym poprzez wolontariat, udział w projektach społecznych i praktykach absolwenckich, charakteryzowania wybranych zawodów, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach i możliwości ich uzyskania, oraz analizowania korzyści i wyzwań związanych z wyborem szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, w tym możliwości szybszego wejścia na rynek pracy, zdobycia kwalifikacji zawodowych i dalszego kształcenia.

Natomiast, w załącznikach nr 4, nr 5, nr 6 i nr 7 treści programowe zostają poszerzone o umiejętność sporządzania i aktualizowania dokumentów aplikacyjnych, w szczególności CV i listu motywacyjnego, zgodnie z wymaganiami pracodawców, zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej, w szczególności poprzez symulacje rozmowy kwalifikacyjnej. Zmiana ta odpowiada na rosnące znaczenie kompetencji miękkich w kontekście zatrudnienia. Dodatkowo, w załącznikach tych uzupełnione będą treści programowe o umiejętności związane z analizowaniem i interpretowaniem wymagań rynku pracy w oparciu o prognozę zapotrzebowania na zawody, w tym publikowane przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw pracy oraz inne instytucje rynku pracy. Zmiana ta wiąże się z umiejętnością wykorzystania narzędzi analitycznych dotyczących rynku pracy, dzięki którym uczniowie otrzymają informacje o faktycznych możliwościach zatrudnienia i rozwoju kariery w określonych zawodach, co zwiększy trafność podejmowanych przez nich decyzji.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2026 r., z wyjątkiem § 1 pkt 1, który wejdzie w życie z dniem następującym pod dniem ogłoszenia, aby zapewnić szybszy dostęp uczniów do realizacji działań doradczych w szczególności u pracodawców i w branżowych centrach umiejętności.

Projekt rozporządzenia nie wymaga wprowadzenia przepisów przejściowych.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia może mieć wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.). Projektowane rozporządzenie zakłada, że szkoły mają obowiązek angażowania pracodawców przy opracowywaniu programu realizacji doradztwa zawodowego na dany rok szkolny, a także organizowania ramach realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i młodzież środowiska pracy w wybranych zawodach m.in. w podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów, w szczególności u pracodawców. Dzięki zwiększeniu zaangażowania pracodawców we współpracę ze szkołami pracodawcy będą mieli większy wpływ na proces doradztwa zawodowego, a także będą mieli możliwość uzyskiwania bieżącej wiedzy o kierunkach kształcenia oraz programie nauczania w poszczególnych typach szkół z ich regionu, jak również przekazywania informacji o ich zapotrzebowaniu na potencjalnych pracowników.

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.